

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΔΡΕΣΔΗΣ

Τὸ Μουσεῖον τοῦ Κέρνερ.

Μεταξὺ τῶν τόσων ἐν τῇ Σαξονικῇ πρωτευούσῃ μουσείων τὸ φέρον τὸ ὄνομα τοῦ Γερμανοῦ ποιητοῦ, ἂν εἶνε τὸ μικρότερον, δὲν εἶνε ὅμως καὶ τὸ ἤκιστα ἐνδιαφέρον. Τὸ κατ' ἐμὲ μάλιστα ὁμολογῶ ὅτι, ἂν ἐξ ἄλλων καλλιτεχνικῶν καὶ ἱστορικῶν συλλογῶν ἀπεκόμισα πλούσιαι ἐντυπώσεις, ἀλλ' ἐξ οὐδενὸς μεγάρου ἀπῆλθον τοσοῦτῳ συγκεκμημένος, ὅσῳ ἐκ τοῦ ταπεινοῦ οἴκου τοῦ Θεοδώρου Κέρνερ, ἐνῶ εἶν' ἐγκατεστημένον καὶ τὸ ὁμώνυμον μουσεῖον.

Λησμονῶ ὅμως ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Κέρνερ δὲν εἶνε γνωστὸν ἐν Ἑλλάδι καὶ ὅτι πρέπει νὰ εἶπω πρῶτον διατί ἐπὶ τοσοῦτον τιμᾶται ἐνταῦθα, ὥστε καὶ ἡ ὁδὸς ἐφ' ἧς κείται ὁ παλαιὸς οἶκος τοῦ ποιητοῦ νὰ καλῆται ὁδὸς Κέρνερ καὶ ἴδιον μουσεῖον νὰ ὑπάρχῃ φερώνυμον αὐτῷ. Ὁ Θεόδωρος Κέρνερ, λοιπὸν, εἶνε ὁ Τυρταῖος τῆς Γερμανίας· κατὰ τοῦτο μάλιστα ὑπέρτερος ἐκείνου ὅτι οὐχὶ μόνον διὰ τῶν ἐνθουσιωδῶν ἔσμάτων του ἐνέπνευσε τὸ θάρρος καὶ τὴν φιλοπατρίαν τοῖς συμπολίταις του κατὰ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον πρὸς τὸν μέγαν Ναπολέοντα, ἀλλὰ καὶ ἠγωνίσθη αὐτὸς ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ ἔπεσεν ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης καὶ ἐτάφη ἐν Μοσβελίνῳ τοῦ Μεκλεμβούργου τῇ 26 αὐγούστου 1813, ἐν ἡλικίᾳ μόλις 22 ἐτῶν.

Ὡς ποιητῆς ὁ Κέρνερ κατὰ πολὺ βεβαίως ὑπολείπεται τῶν μεγάλων Γερμανῶν ποιητῶν· τὰ πολεμικὰ του ἔσματα ὅμως θεωροῦνται ὡς ἄριστα. Καὶ διὰ τὴν ἐπίδρασιν δὲ ἦν ἔσχον τὰ ἔργα του κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους τῶν θυσιῶν καὶ τῶν ἀγῶνων, καὶ διὰ τὸν πρόωρον καὶ ἡρωϊκὸν θάνατον αὐτοῦ, ἴσως ἀκόμη καὶ διὰ τὴν περικαλλῆ καὶ γλυκεῖαν μορφήν του, ὁ Κέρνερ μετὰ τὸν Σχίλλερ καὶ τὸν Γκαίτε εἶνε ἂν ὄχι ὁ μᾶλλον θαυμαζόμενος, ἀλλ' ὁ μᾶλλον ἀγαπώμενος ἐν τῇ Γερμανίᾳ ποιητῆς. Εἰκόνας καὶ προτομὰς αὐτοῦ βλέπει τις πανταχοῦ ἐκτεθειμένας καὶ πωλουμένας, τὰ δὲ πατριωτικὰ ἔσματα του ψάλλουσιν εὐθυμοῦντες οἱ σπουδασταί, καὶ διδάσκουσιν αἱ Γερμανίδες μητέρες εἰς τὰ μόλις ψελλίζοντα τέκνα των.

Καθ' ὅσον ἐνθυμοῦμαι ἐκ τῶν πατριωτικῶν ἐμβλημάτων του ὁ Τανταλίδης μετέφρασεν ἐλληνιστὶ «Τὸν καλὸν Στρατιώτην» καὶ ἐκ τῶν μικρῶν ᾠδῶν του τὴν «Προσευχὴν πρὸ τῆς μάχης.»

Αὐτὸς λοιπὸν εἶνε ὁ Θεόδωρος Κέρνερ, τὸ δ' ἐπ' ὀνόματί του τιμώμενον μουσεῖον δὲν περιλαμβάνει μόνον σκευὴ καὶ πράγματα ἀνήκοντα εἰς αὐτόν, ἀλλὰ καὶ πλείστα ἀντικείμενα ἀναγόμενα εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς Ἰερᾶς Συμμαχίας, ἐποχὴν τόσῳ συνδεδεμένην πρὸς τὴν προσωπικότητα τοῦ στρατιώτου ποιητοῦ.

Εἰσερχόμενός τις εἰς τὸν πρῶτον θάλαμον, χαμῆλὸν καὶ σκιερὸν, ὡς ἀληθινὸν τάφον τῆς τῶσης δόξης, ἦν περικλείει, βλέπει πρῶτον κύκλῳ ἀνηρτημένας ἐπὶ τῶν τοίχων χαλκογραφίας καὶ λιθογραφήματα ἡγεμόνων καὶ στρατηγῶν, μαχῶν καὶ στρατιωτικῶν παρατάξεων, ἐνῶ ὑπὸ εὐμήκη ὑελόφρακτα ἐρμάρια ἀποστίλθουσι δεκάδες μεταλλίων καὶ ἀριστείων χρυσῶν, ἀργυρῶν ἢ ἐκ ταπεινοτέρων μετάλλων, ἅτινα εἰς ἀνάμνησιν μεγάλων γεγονότων τότε ἐκόπησαν. Ἐντὸς ἄλλων ὑελίνων θηκῶν συνεπτυγμένα ἐγγραφαὶ καὶ ἐπιστολαὶ παρέχουσιν εἰς θεῶν τὰς ἐπιγραφὰς ὄλων τῶν συμμάχων ἡγεμόνων καὶ ἡγεμονίσκων ἀφ' ἐνὸς καὶ τοῦ μεγάλου ἐχθροῦ, τοῦ Βοναπάρτου ἀφ' ἑτέρου, ἐνῶ τὰς θύρας ἐπιστέφουσιν ὅπλα ἀπομάχων τῆς μάχης τῆς Δρέσδης καὶ τῆς μάχης τοῦ Βατερλώ.

Ἄλλ' ἐνῶ περιέρχεται τις στενὸν θάλαμον σταματᾷ αἴφνης ἐκπεπληγμένος πρὸ μικροῦ ὑελοσκεποῦς κιβωτίου, τοῦ ὁποίου τὸ περιεχόμενον φαίνεται καὶ παράδοξον καὶ ἐστηρημένον πάσης ἀξίας. Ἐντὸς αὐτοῦ κεῖνται ἐκτεθειμένα περιχρᾶ καὶ κακότεχνα γυναικεῖα κοσμήματα ἐκ σιδήρου κατεσκευασμένα: ἐν ψέλλιον, δύο ἐνώτια, δύο τρία μέταλλα, περιέχοντα μάλιστα καὶ τρίχας ἐντὸς εἰς ἀνάμνησιν προσφιλῶν προσώπων, καὶ τινα ἄλλα, ἰδοὺ τὸ περιεχόμενον τοῦ κιβωτίου. Τίνες λοιπὸν ἦσαν αἱ Ἀθιγγανίδες αἱ κοσμοῦσαι ἑαυτὰς διὰ τοιούτων βαναυσουργημάτων; Καὶ διατί δὲν ἐστάλησαν τὸ πολὺ εἰς τὸ Ἐθνογραφικὸν μουσεῖον, ἀλλ' ἐφυλάχθησαν ἐδῶ τὰ ἄδοξα αὐτὰ πλησίον τόσων ἄλλων ἐνδόξων κειμηλίων;

Ὅχι, δὲν εἶνε ἄδοξα, καὶ εἶνε τιμιώτερα μάλιστα ὄλων τῶν ἰδαμαντινῶν κοσμημάτων τῶν χρυσοπωλείων. Ὅχι, δὲν ἐκόσμησαν τὰς ῥυπαρὰς ὄψεις καὶ τοὺς μελαψοὺς βραχίονας Ἀθιγγανίδων, ἀλλὰ τὰς ἀβροτέρας κόρας τῆς Γερμανίας καὶ τὰς εὐγενεστέρας δεσποίνας. Ἡ ἱστορία των εἶνε ἀπλῆ, ὅσῳ καὶ μεγάλη ἀκούσατέ των. Ἡ Γερμανία ἐπολέμει ἐπὶ ἔτη, ἡ Γερμανία διεκινδύνευε τὴν ἰδίαν της ἐλευθερίαν, ἡ δὲ θέσις της ἦτο κρισιμωτάτη, διότι ἐστερεῖτο οὐχὶ τόσῳ μαχητῶν ὅσῳ χρημάτων. Ἦτο ἡ ὥρα τῶν γενικῶν εἰσφορῶν· ἕκαστος προσήνεγκεν ἐκ τοῦ περισεύοντος ἢ ἐκ τοῦ μόλις ἀρκούντος αὐτῷ· καὶ αἱ γυναῖκες τότε ἐδώρησαν εἰς τὴν πατρίδα τὰ πολυτίμα κοσμήματά των καὶ εἰς ἀνταλλαγὴν ἔλαβον ὅμοια ἐκ σιδήρου. Τόσῳ δὲ γενικῇ ὑπῆρξεν ἡ εἰσφορὰ ὥστε ἐπὶ καιρὸν οὐδεμία Γερμανὶς ἐφάνη φέρουσα χρυσοῦν κόσμημα· διότι καὶ ἂν τις εἶχεν ἀποκρύψῃ τοὺς πολυτίμους στολισμούς της, δὲν ἐτόλμα νὰ τοὺς φέρῃ αἰσχυρομένην.

Ὅσον δ' ἀναλογίζεται τις ὅποιαν εἰδωλολατρεῖαν τρέφουσιν αἱ γυναῖκες πρὸς τὰ ἀποστίλθοντα ἐκεῖνα κομφοτεχνήματα, ἅτινα ἀναρτῶσιν ἀπὸ τοῦ τραχήλου ἢ ἀπὸ τῶν ὠτίων ἢ

περῶσιν εἰς τοὺς βραχίονας καὶ τοὺς δακτύλους, τόσῳ μᾶλλον ἐκτιμᾷ καὶ θαυμάζει τὴν θυσίαν ἐκείνην τῶν Γερμανίδων γυναικῶν.

Πόσον ὠραῖαι θὰ ἦσαν αἱ Ἑλληνίδες μας ἂν ποτε ἐν ὁμοίᾳ κρίσει περιστάσει ἀντήλασσαν πρὸς σιδηρὰ τὰ χρυσὰ των κοσμήματα!... Πόσον ὠραῖαι!...

Ἐνῶ τοιαύτη τις σκέψις διήρχετο πρὸ τοῦ λογισμοῦ μου, τὴν προσοχὴν μου προσεκάλει ἡ πελωρία πίπα τοῦ Βλύχερ. Ἡ πίπα αὕτη, περιώνυμος καὶ διὰ τὴν χωρητικότητά της, καὶ διότι ἀκόμη ἦτο ἡ ἀχώριστος σύντροφος τοῦ μεγάλου στρατάρχου εἰς πάσας τὰς μάχας κ' ἐπέιχεν οἰνοὶ τόπον στραταρχικῆς ῥάβδου παρ' αὐτῷ, ἐδωρήθη πρὸ τινος εἰς τὸ μουσεῖον ὑπὸ τοῦ νῦν βασιλέως τῆς Σαξονίας Ἀλβέρτου.

Ἄλλ' ἡ φωνὴ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ μουσείου, ὅστις διακρίνεται διὰ τὸν πλοῦτον τῶν γνώσεών του καὶ τὴν προθυμίαν, μεθ' ἧς μεταδίδει ταύτας πρὸς τοὺς ἐπισκέπτας, με προσεκάλει καὶ πάλιν πρὸ τοῦ κιβωτίου τῶν σιδηρῶν κοσμημάτων κ' ἐπίστα ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν μου εἰς πενιχρὰν καὶ ἡμίσειστον φωτογραφίαν γυναικῆς, ἧτις ἔκειτο μετὰξὺ αὐτῶν.

— Καὶ ποία εἶνε αὕτη; ἠρώτησα ἀπορῶν.

— Ἡ Φερδινάνδη Σμετάου.

— Καὶ τί ἔκαμεν, ὥστε νὰ ἔχουν τὴν φωτογραφίαν της ἐδῶ;

— Τί ἔκαμεν; Ἀκούσατε τί ἔκαμε: Ὅταν αἱ ἄλλαι γυναῖκες ἐδίδον εἰς τὴν πατρίδα τὰ κοσμήματά των, αὕτη δὲν εἶχε τίποτε νὰ δώσει, διότι ἦτο πτωχή, πολὺ πτωχή. Ἦτο ὅμως ὠραία — μὴ βλέπετε τὴν εἰκόνα, διότι ἦτο πλέον γραῖα, ὅταν ἐφωτογραφήθη. Ὅλαι τὴν ἐθαύμαζον ἐν Δρέσδῃ, πρὸ πάντων διὰ τὰ λαμπρὰ μαλλιά της, μακρὰ ἕως εἰς τὰ γόνατα καὶ ὀλόξανθα ὡσάν χρυσάφι. Ἡ Φερδινάνδη ἐσυλλογίσθη καὶ εἶπεν: ἂν αἱ ἄλλαι γυναῖκες θυσιάζον τὰ χρυσὰ των κοσμήματα, χάριν τῆς πατρίδος, θυσιάζω καὶ ἐγὼ τὸ μόνον χρυσὸν κόσμημα τὸ ὅποιον ἔχω· τὰ χρυσὰ μου μαλλιά. Καὶ χωρὶς νὰ διστάσῃ ἐν πρώτῃ κόπτῃ σύρριζα μετὰ τὸ ψαλλίδι καὶ τὰ φέρει ἐκεῖ, ὅπου κατετίθεντο αἱ ἰδιωτικαὶ εἰσφοραὶ ὑπὲρ τοῦ πολέμου. Τόσον δ' ἡ θυσία τῆς φιλοπάτριδος κόρης ἐνεθουσίασε πάντας, ὥστε οἱ εὐγενέστεροι καὶ πλουσιώτεροι νεανία ἐφιλοτιμήθησαν τίς πρῶτος ν' ἀποκτήσῃ ὀλίγας ἐκ τῶν πολυτίμων ἐκείνων τριχῶν, καὶ τὸ ταμεῖον τοῦ πολέμου εἰσέπραξε πολὺ περισσότερα ἀπὸ τὴν χρυσὴν κόμην τῆς πτωχῆς Φερδινάνδης παρὰ ἀπὸ τὰ βαρύτερα κοσμήματα ἄλλων γυναικῶν.

Ἡ διήγησις αὕτη τόσῳ με συνεκίνησεν ὥστε ἐπὶ πολλὰς στιγμὰς ἔμεινα ἀκίνητος τὸ βλέμμα ἔχων προσηλωμένον ἐπὶ τῆς πρεσβυτικῆς μορφῆς τῆς Φερδινάνδης Σμετάου. Καὶ ἂν τὸ ὕψινον κάλυμμα δὲν με ἠμπόδιζε, δὲν θὰ ἐδίσταζον νὰ

ἀσπασθῶ τὴν εἰκόνα ἐκείνην μετ' εὐλαθείας καὶ θαυμασμοῦ!

Τὸ δεύτερον δωμάτιον περιέχει ἀντικείμενα ἀναφερόμενα ἰδίᾳ εἰς τὸν ποιητὴν καὶ εἰς τὴν οικογένειαν καὶ τοὺς ἐπισήμους φίλους αὐτοῦ. Καὶ πρῶτον ἡ ἐλαιογραφικὴ εἰκὼν τῆς μητρὸς του Μίννας προσελκύει εὐθὺς τὴν προσοχὴν τοῦ ἐπισκέπτου. Ἦτο ἀληθῶς ὠραία γυνὴ μελαγχρινή, με ὠραίους μαύρους ὀφθαλμούς, κάθε ἄλλο παρὰ Γερμανίς, ἐξαιρετος τύπος Ἀνδαλουσίας καλλονῆς. Ἐκ τῆς μορφῆς της μετέδωκεν εἰς τὸν υἱὸν τοὺς ὠραίους ὀφθαλμούς καὶ τὴν ἐκφραστικὴν καὶ ἡμερον φυσιογνωμίαν.

Ἐντὸς ὑέλινων θηκῶν ἀνάκεινται ἐν τῷ θαλάμῳ τούτῳ τὰ δύο ἐμβλήματα τοῦ Κέρνερ πλησίον ἀλλήλων τεταγμένα· τὸ ἐμβλημα τοῦ αἰοδῶ, ἡ κιθάρα, καὶ τὸ ἐμβλημα τοῦ στρατιώτου, ὁ ὀπλισμὸς. Πλησίον τῆς κιθάρας βλέπει τις μουσικὸς χαρακτηῖρας γεγραμμένους διὰ τῆς χειρὸς τοῦ μεγάλου μουσικοῦ Βέμπερ, καὶ τρίχας ἐκ τῆς κόμης αὐτοῦ, καὶ ὀλιγίστας τρίχας ἀκόμη ἐξ ἄλλης σοφῆς κεφαλῆς, τῆς κεφαλῆς τοῦ Γκαίτε.

Τὰ βιβλία τοῦ σχολείου, ἐν οἷς καὶ ἑλληνικὸν λεξικόν, τὰ ἐνδεικτικά του, ἄλλα πλείστα μικρὰ ἀντικείμενα παντοειδῆ πληροῦσι μέγα ἐρμάριον. Μεταξὺ τῶν ποικιλωτάτων τούτων πραγμάτων ὑπάρχει καὶ ἐν κομβίον μέγα ὡς τάλληρον χρώματος κυανοῦ, ἐφ' οὗ εἰν' ἐζωγραφημένη ἑλληνικὴ θεότης. Τὸ κομβίον αὐτὸ εἶν' ἐκ κοιτωνίου τοῦ Σχίλλερ. Ἡ δὲ ἱστορία τοῦ κοιτωνίου αὐτοῦ εἶνε πολὺ νόστιμος.

Ὁ Σχίλλερ ἐφιλοξενεῖτο ὑπὸ τοῦ γέροντος Κέρνερ κατὰ τὸ 1784 ἐν τῷ χωρίῳ Λόσβιτς πλησίον τῆς Δρέσδης. Ἦτο τότε πτωχὸς ὁ μέγας ποιητής, τόσον πτωχὸς, ὥστε καὶ τὸν χειμῶνα ἐρρίγει ἐστερημένος ἐπαρκῶν ἐνδυμάτων. Ἡ ὠραία Μίννα τότε, ἡ μήτηρ τοῦ ποιητοῦ Κέρνερ, ἤρρισε νὰ πλέκῃ μάλλινον χονδρὸν κοιτωνίτην ἵνα τὸν δωρήσῃ εἰς αὐτόν. Ἄλλ' ἀφ' οὗ τὸν ἐτελείωσεν, μὴ θέλουσα νὰ προσβάλλῃ τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Σχίλλερ διὰ τῆς ἀπευθεῖαν δωρεᾶς, ἐφεύρεν εὐφυῶς πλάγιον μέσον τὸ ἐξῆς: Ἐπρομηθεύθη δώδεκάδα κομβίων, ἐφ' ὧν ἦσαν ἐζωγραφημένοι οἱ δώδεκα Ὀλύμπιοι θεοὶ, καὶ ἀφ' οὗ προσέρραψε ταῦτα ἐπὶ τοῦ κοιτωνίου, κατέλιπεν αὐτόν μίαν πρῶϊαν ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ ποιητοῦ. Ὅταν δ' ἐκεῖνος ἐπανελθὼν ἠρώτησε μετ' ἐκπλήξεως ποῦ εὗρέθη τὸ ὠραῖον αὐτὸ καινουργὲς ἔνδυμα, ἡ Μίννα τῷ ἀπεκρίθη ὅτι, ὡς φαίνεται, οἱ θεοὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἀμειβόντες αὐτόν διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὸν θαυμασμόν, ὃν τοῖς ἀπονέμει, ἀπέστειλαν τὸ ἔνδυμα ἀπὸ κοινοῦ καὶ εἰς ἐνδειξὴν ἐχάραξαν τὰς ἰδίας αὐτῶν εἰκόνας, ἕκαστος ἐπὶ ἐνὸς κομβίου. Ὁ Σχίλλερ ἐγέλασε διὰ τὴν ἐπιπόνησιν καὶ δὲν ἐρρίγησε πλέον κατὰ τὸν χειμῶνα ἐκεῖνον καὶ τοὺς μετέπειτα.

Ἀναδιφῶν διαφορούς σημειώσεις τοῦ Κέρνερ εὐρίσκω μεταξύ αὐτῶν καὶ μίαν περιεργωτάτην. Ἔινε ἡ σημειώσις τῶν χορῶν οὓς ἐχόρευσε ἐπὶ ἓνα ὀλόκληρον χειμῶνα. Καὶ πρῶτον σημειῶ ἐκεῖ κατ' εἶδος πόσας πόλκας καὶ πόσους στροβίλους καὶ πόσους πολωνικούς χορούς ἐχόρευσε κλπ. προσθέτων δ' αὐτοὺς ἐξάγει ἄθροισμα 128 ἐν συνόλῳ! Ἐἶτα δὲ ἀναγράφει τὰ ὀνόματα τῶν κυριῶν καὶ δεσποινίδων, μεθ' ὧν ἐχόρευσε καὶ ποσάκις μεθ' ἐκάστης. Ἐκ τῆς σημειώσεως ταύτης ὁ ἀδιάκριτος ἐξερευνητὴς μανθάνει ὅτι ἡ προτιμηθεῖσα ὄλων ἦτο ἡ δεσποινὶς Schoenberg, μεθ' ἧς ὁ χορευτὴς ποιητὴς ἐχόρευσε δωδεκάκις!

Τὸ τρίτον δωμάτιον, πολὺ μικρότερον τῶν δύο ἄλλων, περιλαμβάνει τὸ ἐκ καρυξύλου μέγα γραφεῖον τοῦ ποιητοῦ, τὴν βιβλιοθήκην του καὶ τὸ ἀρχεῖον, ἧτοι ἐπιστολάς, ἐγγράφα, χειρόγραφα κλπ. ἀνήκοντα τῇ οἰκογενεῖᾳ Κέρνερ. Ἐπὶ τῶν τοίχων εἰσὶν ἀνηρτημένοι πλεῖστοι εἰκόνες, ἐν αἷς ἐξέχει λαμπρὰ ἐλαιογραφικὴ εἰκὼν τοῦ Σχίλλερ, προσωπογραφία ἐξ αὐτοῦ τοῦ πρωτοτύπου ληφθεῖσα, ἡ ἀρίστη καὶ πολυτιμωτάτη τῶν εἰκόνων τοῦ μεγάλου ποιητοῦ ἀξιζουσα σήμερον ὑπὲρ τὰς 50 χιλιάδας μάρκων. Ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ ὅλη ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Σχίλλερ κατοπτρίζεται εἰς τοὺς ἀπαραμίλλους λαμπροὺς γαλανοὺς ὀφθαλμοὺς του. Ἐν ἄλλῃ μικρᾷ ἐλαιογραφίᾳ ἀπεικονίζεται αὐτὸς ὁ Κέρνερ ἐν στρατιωτικῇ στολῇ ἄδων πρὸς κλειδοκύμβαλον τὰ πατριωτικά του ἐμβατήρια, ἐνῶ περὶ αὐτὸν ὄμιλος στρατιωτικῶν ἀκροᾶται ἐν ἐnthουσιασμῷ. Ἡ εἰκὼν αὕτη μὴ διακρινομένη ἐπὶ τέχνῃ, τούτο ἔχει τὸ ἀξιοσημείωτον ὅτι εἶν' ἐζωγραφημένη ἐπὶ τεμαχίου ξύλου ληφθέντος ἐξ αὐτοῦ τοῦ κλειδοκυμβάλου ἐφ' οὗ ὁ ποιητὴς ἔκρουε τὰ ἄσματά του. Ἐτέρᾳ εἰκὼν τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ προσωπογραφία τοῦ γέροντος Κέρνερ καὶ τῆς περικαλλοῦς ἀδελφῆς Ἐρμας, ἧτις ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 27 ἐτῶν, ἐν καὶ ἡμισυ μόλις ἔτος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ φιλτάτου ἀδελφοῦ, συμπληροῦσι τὸν κόσμον τοῦ στενοῦ δωματίου.

Παρὰ τὴν θύραν δ' ἐν πλαισίῳ ἀνήρτηται αὐτόγραφον τὸ ποίημα ἐκεῖνο τοῦ Σχίλλερ, τὸ ὁποῖον ἔγραψε, καθ' ἣν ἡμέραν, ἐνῶ ἐπιλοξενεῖτο παρὰ τῷ γέροντι Κέρνερ ἐν Λόσβιτς, ἐκλείσθη κατὰ λάθος ὑπὸ τῶν οἰκοδεσποτῶν μόνος καὶ νῆστις ἐν τῷ οἴκῳ.

Ὡς παράρτημα τοῦ μουσείου ὑπάρχει καὶ τέταρτον δωμάτιον μὴ συνεχόμενον πρὸς τὰλλα. Ἐντὸς αὐτοῦ εἰσὶν ἀποθηκευμένα οἰκογενειακά τινα ἐπιπλα καὶ ἐν εἴδει δίσκου μέγα τεμαχίον ἐκ τοῦ κορμοῦ τοῦ δένδρου παρὰ τὸ ὁποῖον ἔθανεν ὁ νεαρὸς ποιητὴς. Κατὰκειται δ' ἐκεῖ βωθὸν καὶ τεθραυσμένον ἐν μέρει παλαιὸν κλειδοκύμβαλον ἀνήκον εἰς τὸν Κέρνερ. Καὶ ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου τούτου, κατὰ τὸν συνοδὸν μου διευ-

θυντὴν, ἤγγισαν οἱ δάκτυλοι τοῦ Μότσαρτ καὶ τοῦ Βέμπερ, δὲν ἠθέλησα ν' ἀπέλω πρὶν ἢ ἐγγίσω καὶ ὁ ἄμουσος ἐγὼ τὰ δεδοξαμένα ἐκεῖνα πληκτρα. Ἀλλὰ τὸ ὄργανον ἀφυπνισθὲν αἴφνης ἀνέδωκεν διαμαρτυρούμενον ἦχον παράτονον, ὡς στοναχὴν, ὡς ρόγγον ψυχorraγοῦντος, καὶ ἐγὼ μετανοήσας διὰ τὴν ἱεροσυλίαν, ἣν ἀπετόλησα, κατέθηκα τὸ κάλυμμα μετ' εὐλαβείας καὶ τῷ ἀπέδωκα τὴν εἰρήνην τῆς σιγῆς.

Ἦμην εἰς τὸ κατώφλιον, ὅτε ὁ φιλόφρων διευθυντὴς μὲ παρεκάλεσε νὰ γράψω τὸ ὄνομά μου ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν ἐπισκεπτῶν, ἐν τῷ ὁποίῳ μοὶ ἐπέδειξεν ἅμα πλεῖστα μεγάλα ὀνόματα εὐγενῶν καὶ ἡγεμόνων, ἐν οἷς τοῦ νῦν βασιλέως τῆς Σαξονίας καὶ τοῦ μέλλοντος αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας. Ἦτο δὲ ὑπὸ ἐθνολογικὴν ἔποψιν πλουσιώτατον τὸ βιβλίον, διότι περιεῖχεν ὑπογράφας καὶ Ἰαπῶνων ἔτι καὶ Σινῶν. Εἶδον καὶ τινὰς ἐλληνικάς μὲν τὴν μορφήν, ἀλλὰ διὰ ξενικῶν χαρακτήρων γεγραμμένας. Ἀλλ' ἐγὼ ἐπροτίμησα νὰ ὑπογράψω ἐλληνιστί :

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΟΙ ΕΦΕΔΡΟΙ

Αἱ Ἀθηναὶ μετέβαλον ὀλοσχερῶς ὄψιν. Ἡ εἰρηνικὴ τῶν γραμμάτων πόλις ἀνέλαθεν ἀρήιον ἦθος. Αἱ ἦσυχαι αὐτῆς ὁδοὶ ἄς πρῶϊαν καὶ ἐσπέραν διήρχοντο σπουδασταὶ βιβλία ὑπὸ μάλης φέροντες καὶ μαθητῆραι μετὰ τοῦ κεντήματος, πληροῦνται νῦν στρατιωτῶν κατ' ἐνωμοτίας ἐν βυθμῷ πρὸς τὸν ἦχον σάλπιγγος βαδιζόντων, πλημμυροῦσιν ἐφῆδρων, οἵτινες ἀφικνοῦνται καθ' ἐκατοντάδας ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν.

Ὡς ἐκάλεσεν αὐτοὺς ἡ Πατρίς προσέδραμον πάντες εὐγενῶς ἀμιλλώμενοι τίς προθυμότερον νὰ σπεύσῃ. Τὰ φέροντα αὐτοὺς ἀπρόοπτα εἶνε σημαϊοστόλιστα ὡς ἐν εορτῇ· ἐκ τῶν κομιζουσῶν αὐτοὺς σιδηροδρομικῶν ἀμαξῶν ἄσματα ἀνέρχονται ὡς ἐν πανηγύρει. Ἐκ πάσης ἦλθον τῆς Ἑλλάδος γωνίας ὑπὸ τὸ γοργὸν δὲ μέλος ἐnthουσιωδῶν ἐμβατηρίων, διευθύνοντι ζητωκραυγάζοντες, ἐν σώματι, εἰς τὸ στρατολογικὸν γραφεῖον.

Εἶνε πάσης τάξεως πολῖται· φοιτηταί, γεωργοὶ ἡλιοκαεῖς, ἐργαστηριοῦχοι ἐξωσμένην ἔτι φέροντες περὶ τὴν ὄσφυν τὴν ποδιάν· τινὲς φέρουσιν εὐρωπαϊκὴν στολήν, ἄλλοι τὴν γραφικὴν φουστανέλλαν καὶ τὸ μαντίλιον ἐπὶ κεφαλῆς, ἄλλοι στενὴν ἀναξυρίδα χωρικοῦ ἢ πλατεῖαν νησιώτου, φέσιον ἐρυθρὸν, σκιαδίων ψάθινον· τινὲς ἀπότριπτον στρατιωτικὸν μανδύαν, λείψανον τῆς ἄλλοτε ὑπηρεσίας των. . .

Ὁ ἀήρ δονούμενος ὑπὸ τῶν χιλιοστόμων κραυγῶν κολποῖ τὴν προπορευομένην σημαίαν, ἧτις φέρει ἐπικεντημένον ὑπὸ χειρῶν νεανίδων τὸ ὄνομα τῆς ἐπαρχίας καὶ ἐμβληματὶ τι γενναῖον: *Toλμῆρ, Νίκη ἢ Θάνατος*. Ἐπὶ τῆς σημαίας τῶν